

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 7. aprila 1880.

Obseg: Ali naj južna železnica ali pa kmetovalci plačujejo dohodárino, to je, davek od dohodkov te železnice? — Kaj tekne živini bolje: cela klaja ali pa zdrobljena ali zrezana? — Še nekaj o metljavih ovcah. — Spomini iz potovanja po vélikih posestih pruske, česke in šlezke dežele. (Dalje.) — Gospodarske novice. — Ilirska in keltska mesta na Kranjskem. — Doneski k slovanski mitologiji. — Pisma iz Ogerske. — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.

Ali naj južna železnica ali pa kmetovalci plačujejo dohodárino, to je, davek od dohodkov te železnice?

V velikem kmetijskem dunajskem časniku „Wiener landw. Zeitg.“ smo pod gori navedenim naslovom te dni brali članek, ki po pravici spada v vrsto kmetijskih zadev, zato ga tudi mi uvrstimo kmetijskim člankom.

Kako to? — nas utegne kdo zavriniti. Tako-le — odgovorimo. Do letošnjega leta so lastniki te železnice, ki se po zemlji mnogih dežel z Dunaja v Trst in na Laško vozi, po pogodbi z avstrijsko vlado od leta 1867. bili dohodárine prosti, z letošnjim letom pa bi morali priĉeti, ta davek plaĉevati, ki je na 2 milijona gold. za vsako leto nizko cenjen. Ćem bliže pa prihaja ĉas plaĉila, tem bolj išĉe železnica tajnih in oĉitnih potov, da bi še za novih 10 let bila davka prosta. Lastniki južne železnice so res ĉudni svetniki; med tem, ko laški vladi strežejo z napravami novih železnic, katerih so Lahom uže toliko zidali, da kolosalna železniška mreža na Laškem 456 milj dolgosti znaša, se branijo zidanja postranskih železnic in postrežljivi biti avstrijski vladi in njej prepušĉajo, naj ona sama zida, kar hoĉe, — a še veĉ! Ker železnice po laških deželah podjetnikom ne donašajo zaželenih dohodkov, marveĉ so jim sem ter tje v škodo, se izgovarjajo lastniki južne železnice, da morajo primanjĉkavo pri laških železnicah pokrivati z dohodki avstrijske železnice.

Ker ni nobena skrivnost, kako bogate dohodke vleĉejo upravni svetovalci vsako leto od te železnice, — da general-direktor sam na leto in dan 80.000, rêci osemdeset tisoĉ gold.!!! plaĉe dobiva in še mastnih tantiem vživa, — da se leto in dan na tisoĉe osób po tej železnici v 1. razredu brezplaĉno vozi itd. itd., je paĉ upraviĉeno vprašanje: ali je prav, da bi laĉna vrana sito pitala, to je, vlada naša kar zopet za 10 let 20 do 30 milijonov gold. v žrelo tej železnici vrgla, da ubozega kmeta pa neprenehoma za majhno njegovo zemljišĉe velike davke tirja? Ali bremena, ki jih nosijo kmetovalci, še niso dosti silna? Ali ne kažejo po vseh deželah razpisi eksekutivnih dražeb, da gre kmetija za kmetijo na kant? Tù toliko revšĉine in nadlóg, tam pa sipanje denarja podjetju, ki tako silno denar za niĉ trosi!

Ni tedaj ĉuda, da so uže celi kupi prošinj od kmetijskih družeb, kmetijskih podružnic in obĉinskih

zastopov razliĉnih dežel bili izroĉeni drŹavnemu zboru, naj se na vso moĉ potegne za to, da priĉne južna železnica dohodárino letos plaĉevati, ker 2 milijona na leto drŹavnega dohodka veĉ na eni sami strani se uže nekoliko pozná za zmanjšanje bremen drugih strani.

„Wiener landw. Zeitung“ pa svojemu sestavku dodaja tudi spis „Neue freie Presse“, katera v isti zadevi tako-le piše:

„Razprave južne železnice z avstrijsko vlado zaradi podaljšanja obroka, da bi južna železnica še dalje ne plaĉevala davka (Einkommensteuer), so med velikonoĉnimi prazniki drŹavnega zbora se odloŹile in se bodo menda pozneje zopet priĉele. Znano je pa uže zdaj to, da avstrijska vlada bi rada potegnila z ogersko in južni železnici spolnila željo, da se še za 10 let oprosti davka, ako bi vodstvo železnice dovolilo one koncesije, ki jih avstrijska in ogerska vlada želite. O tej zadevi dela zdaj kupĉijsko ministerstvo studije, da stopi z jasnim programom pred drŹavni zbor. In uže nekaj je, kar kaže, da hoĉe vlada 20 do 30 milijonov zopet za 10 let Źrtovati južni železnici, in to je, da, ĉeravno po pogodbi od leta 1867. ima južna železnica dolŹnost, dohodárino odrajtovati drŹavni blagajnici uže od 1. januarija letošnjega leta, vendar avstrijska vlada v drŹavni proraĉun za leto 1880. ni med dohodke vpisala dotiĉnega deleŹa.“ Tedaj zopet nov „fait accompli“! Tedaj zopet nenaden napad na „misera contribuens plebs!“

Gospodje poslanci pazite, da ubogi davkoplaĉevalci ne trpijo škode, in uprite se odloĉno sili magjarski, ki nam zopet tukaj hoĉe škodo delati.

Kaj tekne živini bolje: cela klaja ali pa zdrobljena ali zrezana?

Odgovor na vprašanje.

Ali je koristno, da se senó, otava, detelja in slama za Źivinsko klajo na drobno reže, — Źito, oves, koruza itd. pa šrota in drobí?

To je dvojno preĉej vaŹno vprašanje.

Kar se tiĉe prvega vprašanja, so gospodarji veĉidel ene misli, in pravijo, da, ĉe se senó, detelja, slama itd. za klajo Źivini reže in skupaj meša, je veliko bolj teĉna piĉa za govejo Źivino, konje in ovce, kakor ĉe se jim po stari navadi navalí v jasli cela, kakor se je nakosila. Ali je uno za tega voljo